

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. 070-11.98.43

✕

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

✕

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

JUNI 1960
9e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Federatie Amsterdam	Blz. 91
Gemeenschap Den Haag	" 91
Emigratie	" 91
Groepswork	" 91
Overdrukken	" 91
Landdag Wageningen	" 92
Landelijke conferentie Geestelijke Volksgezondheid	" 92
"De Ark"	" 92
Rectificatie	" 92

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Zomerschool	" 92/93
-------------	---------

HUMANITAS

15-jarig jubileum	" 93
Eerste steenlegging Torenflat voor bejaarden te Beverwijk	" 93
Aanstelling	" 94
Nieuwe voorlichtingsbrochure	" 94
Nieuwe afdeling	" 94
Najaarsconferentie	" 94
Nieuwe financiële actie (Rolot-actie)	" 94/95

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Pinksterkamp	" 95
Zomerkampen	" 95
Syllabi	" 95
Mededelingenblad	" 95
Ledental	" 96

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Paasweekends	" 96
Pinksterweekend	" 96

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

Kampen	" 96
--------	------

HUMANISTISCH THUISFRONT

Opening nieuw vormingscentrum	" 96
-------------------------------	------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Maandblad "Vernieuwing"	" 97
-------------------------	------

RADIO-LEZINGEN

Lezingen in de maanden juni en juli voor de VARA
Lezing voor de AVRO

Blz. 97
" 97

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

" 97/98/
99

INTERNATIONAAL NIEUWS

International Humanist and Ethical Union
België
Verenigd Koninkrijk

" 99
" 99
" 99/100

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

De persconferentie van het H.V. (De Linie e.a.)

" 100/101

De volkstelling (N.R.Ct.)

" 101/102

Humanistische publicaties in de pers besproken

Het Parool

" 102

De Nieuwe Prov.Groninger Courant

" 102/103

Publicaties over Humanisme (De Rijn en Gouwe)

" 103/104

Niet-Humanistische sprekers over het Humanisme

Redevoering Ds. Kalf te Renkum-Heelsum (Arnhemse Courant)

" 104

" " " " te Borne (Hengelosch Dagblad)

" 104

De openbare school (Het Vrije Volk)

" 104/105

Humanistische rubrieken (Gelderlander Pers

" 105/106

HUMANISTISCH VERBOND

Federatie Amsterdam.

De groei van de deelgemeenschappen in Amsterdam heeft het nodig gemaakt tot vorming van een zevental afzonderlijke gemeenschappen over te gaan. Na een grondige voorbereiding en het vaststellen van een reglement voor de nieuwe stedelijke federatie zijn de volgende gemeenschappen gevormd: Amstel; Nieuwer-Amstel; Noord; Oost; Tuinsteden-West; West en Zuid-West.

Gemeenschap Den Haag.

Ook in Den Haag gaat men over tot decentralisatie. De eerste stap hiertoe is het vormen van vier deelgemeenschappen, waarvan te verwachten valt, dat ook zij in de naaste toekomst tot zelfstandige gemeenschappen zullen uitgroeien. Ook Den Haag wordt dus t.z.t. een federatie, die dan geen deel meer uitmaakt van het gewest Zuid-Holland-Noord, zoals tot op heden het geval is.

Emigratie.

De Emigratie-commissie heeft een gevraagde subsidie ontvangen van de Algemene Emigratie Centrale, teneinde voor raadslieden en anderen een instructie-weekend te organiseren. De toenemende bemoeienis met dit werk maakt een grondige bespreking van alle problemen rondom de emigratie dringend nodig.

Groepswork.

In vele gemeenschappen blijkt een toenemende belangstelling voor het groepswork te bestaan. Teneinde gesprekleiders bij dit werk bij te staan, zijn door een aantal gewesten hiervoor adviseurs aangewezen. In voorbereiding is een handleiding voor onderzoek, die in staat stelt plaatselijke verhoudingen na te gaan en tot het aanwijzen van nieuwe taken kan leiden. Van belang is hierbij vooral de functie van de gemeenschap van het Verbond in het geheel der samenleving.

Overdrukken.

Van de artikelen die door de voorzitter van het Verbond, Dr. J.P. van Praag onder de titel "Praktische arbeid en Humanistische overtuiging" in "Mens en Wereld" geschreven werden, is een overdruk uitgegeven onder deze titel. Deze zijn inmiddels gratis onder belangstellenden verspreid.

Eveneens is een overdruk verschenen van een artikel van Dr. B.W. Schaper, dat in "Rekenschap" van maart 1960 is opgenomen en waarin de nieuwe situatie van de natuuronderzoeker wordt bekeken. Van deze overdruk is aan een groot aantal vooraanstaande Nederlanders, waaronder de leden van de regering, de leden van de Staten-Generaal en de hoogleraren, een exemplaar toegezonden. Deze overdruk kan door belangstellenden bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Oudegracht 152 te Utrecht worden besteld.

Landdag Wageningen.

Op Hemelvaartsdag zijn uit het gewest Gelderland en vele omliggende plaatsen leden van het Verbond de gast geweest van het bestuur van dit gewest en de gemeenschap Wageningen. Vanaf 10 uur kwamen de bezoekers in de Junushoff aan, waar onder het drinken van een kopje koffie de kennismaking plaats vond. Om 11 uur werd men officieel welkom geheten door de voorzitter van het gewest, de Heer Wittenberg, waarna Dr. van Rijsinge een inleiding hield. Hierin legde hij vooral de nadruk op de verhouding van mens en natuur, waarbij hij uitging van het gespecialiseerde karakter, welke een stad als Wageningen door haar landbouwhogeschool en instituten heeft. De verhouding is drieledig, n.l. physiologisch, technisch en geestelijk.

Vóór de toespraak werd een gedicht gedeclameerd. Na afloop ging men zijn boterham eten en zich verzamelen voor bezoeken aan de verschillende instituten. Iedereen was opgetogen over wat daar te zien was geweest. Ondertussen heeft een groepje HJG'ers zich met de vele kinderen beziggehouden.

De middag werd besloten met de vertoning van een kleurenfilm over de strijd tegen schadelijke insecten. Tegen vijf uur vertrok men weer naar huis, tevreden over een prettige dag, die weer vele nieuwe vriendschappen tot stand had gebracht.

Landelijke conferentie Geestelijke Volksgezondheid.

Op zondag 9 oktober houdt het Verbond een landelijke conferentie, welke zal zijn gewijd aan de Geestelijke Volksgezondheid.

"De Ark".

Met ingang van 1 juni is het beheer van "De Ark" van het echtpaar Bakker in de handen van de Heer van der Werff en zijn vrouw overgegaan. De Heer en Mevrouw Bakker vertrekken naar het nieuwe vormingscentrum van het Humanistisch Thuisfront in Driebergen.

Rectificatie.

In het vorige nummer werd vermeld, dat Mejuffrouw H.M. ter Heege te Amsterdam is gekozen in het Dagelijks Bestuur van de Algemene Emigratie Centrale. De voorletters van Mejuffrouw ter Heege zijn echter M.E.

-o-

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

Zomerschool.

Op de Zomerschool, welke van 19 tot 23 juli a.s. te Amersfoort gehouden zal worden, zullen de volgende sprekers inleidingen houden:

dinsdag	19 juli :	Drs. R.L. Mellema	over	"De Islam";
woensdag	20 juli :	G.M. de Gelder	over	"Stromingen in het Indische denken";

donderdag 21 juli : Dr. Kwee Swan Liat over "Stromingen in het Chinese denken;
vrijdag 22 juli : Prof.Dr. H. Kraemer over "Het Christendom in zijn verhouding tot andere godsdiensten".

-o-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

15-jarig jubileum.

Op 21 mei vierde Humanitas haar 15-jarig jubileum met een feestelijke bijeenkomst in het Minervapaviljoen te Amsterdam.

De Algemeen Voorzitter, Mr.Dr. J. In 't Veld hield een feestrede, waarin hij mededeelde dat het ledental van Humanitas nog steeds groeit, al is het niet meer met 1000 per jaar, zoals in de beginperiode het geval was. Thans telt Humanitas 13.500 leden.

De Voorzitter maakte van het feit dat de Minister van Justitie vertegenwoordigd was, nog even gebruik om de aandacht van de minister te vestigen op het verzoek van Humanitas, erkend te worden als reclasseringsvereniging voor minderjarigen. Dat verzoek ligt al enkele jaren op het Ministerie maar is nog steeds niet ingewilligd.

Prof. Dr. R. Schippers, voorzitter van de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk, bracht de felicitatie van de Raad over in een rede, waarin hij de nadruk erop legde dat er meer eenheid is in het maatschappelijk werk dan de veelheid van organisaties zou doen vermoeden. Wij hebben geleerd, aldus Prof. Schippers, dat, ongeacht de godsdienstige of levensbeschouwelijke sfeer waarin de mens leeft, dezelfde maatschappelijke verschijnselen dezelfde problemen oproepen, welke dan ook volgens dezelfde methode dienen te worden benaderd.

Nadat de voordrachtskunstenaar Jaap Maarleveld enkele gedichten had voorgedragen, sprak de Heer C. Uitenbogaard, staflid van het Centraal Bureau van Humanitas, een rede uit over de geestelijke achtergrond van het moderne maatschappelijk werk, waarna de voorzitter de bijeenkomst sloot.

Eerste steenlegging Torenflat voor bejaarden te Beverwijk.

Aan de voet van de groeiende torenflat, welke door de Stichting Humanitas, woningbouw voor bejaarden, te Beverwijk wordt gebouwd, is door de Heer Westerman, gedeputeerde van Noord-Holland, op 7 mei jl. de eerste steen gelegd en een bijzonder aardige, heel eenvoudige gedenkplaat onthuld. De bijeenkomst werd bijgewoond door de burgemeester, een aantal andere gemeentelijke autoriteiten en een groot aantal architecten in het kader van de Bouwdag Beverwijk. Deze eerste steenlegging was een klein onderdeel van het programma van deze Bouwdag. Het Stichtingsbestuur heeft zich voorgenomen een grootser officiële bijeenkomst speciaal gericht op het flatgebouw te houden ter gelegenheid van de opening van het gebouw begin 1961.

Aanstelling.

Tot provinciaal maatschappelijk werk-adviseur voor de provincies Noord-Brabant en Zeeland is benoemd per 1 september 1960 de Heer W. Post.

Nieuwe voorlichtingsbrochure.

Juist op de dag van de viering van het 15-jarig jubileum verscheen de nieuwe brochure van Humanitas, welke is bedoeld om voorlichting te geven over maatschappelijk werk en in het bijzonder over het maatschappelijke werk, dat door Humanitas verricht wordt. De brochure heeft een zeer aantrekkelijk aanzien gekregen, niet in de laatste plaats door de voortreffelijke foto's. Het geschriftje is speciaal geschikt om nieuwe leden en zij die dat kunnen worden van de activiteiten van Humanitas op de hoogte te stellen.

Nieuwe afdeling.

In mei is de afdeling Delfzijl van Humanitas opgericht. Secretaresse is Mevrouw A.M. Senf, Rigelstraat 3, Delfzijl.

Najaarsconferentie.

Op het programma van Humanitas staat thans een werk-bijeenkomst over een onderwerp waar nagenoeg alle gewestelijke centra van Humanitas - en landelijk ook het H.B. - bij betrokken zijn, nl. "De samenwerkingsvormen in provinciaal verband".

Na de tweede wereldoorlog zijn vrij veel organen van samenwerking op provinciaal niveau ontstaan, naast de reeds bestaande provinciale stichtingen voor maatschappelijk werk, zoals provinciale jeugdraden, raden voor de geestelijke volksgezondheid, enz. enz. In sommige provincies wordt thans aan één overkoepelend orgaan gedacht en vraagt men zich af hoe de verhouding van de bestaande organen met dit overkoepelend orgaan en met elkaar zou moeten zijn, in andere provincies zoekt men andersoortige oplossingen. Ook van organen van het maatschappelijk werk met hun vele raakvlakken, o.a. met de Volksgezondheid (geestelijke Gezondheidszorg), het jeugdwerk en het sociaal-culturele werk zal een visie gevraagd worden ten aanzien van het zeker niet eenvoudige probleem van de samenwerkingsstructuur in het Nederlandse maatschappelijke leven.

Vermoedelijk zal op een zaterdag in de tweede helft van november voor provinciale kaderleden van Humanitas een gezamenlijke bespreking over dit onderwerp worden gehouden.

Nieuwe financiële actie. (Rolot-actie)

Korte omschrijving Rolot-actie.

1. Voor Rolot is door de minister een vergunning verleend voor 20 wekelijkse trekkingen. De eerste trekking vindt plaats op 15 juni a.s., de laatste op 31 oktober, tenzij door de organisatoren een vroegere beëindiging van de actie wenselijk wordt geacht.
2. Deelneming geschiedt door van een vak met 25 letters (A t/m Z met uitzondering van de X) 6 letters aan te kruisen. Indien de aangekruiste letters overeenstemmen met de letters, die door de notaris

- worden getrokken, dan wint men de pot. De beginpot bedraagt f. 10.000.--.
3. Indien geen goede oplossingen worden ontvangen, blijft de pot staan.
 4. Inzendingen dienen elke week vóór dinsdag 18.00 uur binnen te zijn. Inzendingen, die na dit tijdstip binnenkomen, doen mee aan de trekking van de volgende week.
 5. Dinsdags na 18.00 uur worden alle inzendingen genummerd en opgenomen op een Mikrofilm. Woensdagochtend worden deze films bij de notaris gedeponereerd. Deze trekt daarna de 6 winnende letters, waarna de contrôle van de inzendingen kan beginnen.
 6. Elke vrijdagavond wordt de uitslag van die week in de dagbladpers bekend gemaakt en daarbij wordt tevens een Rolotformulier afgedrukt.
 7. Daarnaast is een net van verkooppunten opgebouwd waar men kant-en-klaar Rolotformulieren kan betrekken.
 8. De inleg is 50 ct. voor 1 aangekruiste Rolot en f. 1.-- voor 2 aangekruiste Rolots.
 9. Ter introductie zal in de week van 6 - 11 juni huis-aan-huis een Rolotkrant worden bezorgd. In deze week zal de Rolot-actie ook worden ondersteund via de radio.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Pinksterkamp.

Op 4, 5 en 6 juni hield de HJG op slot Loevestein nabij Gorinchem een Pinksterkamp. Op het programma stond o.m. een boottocht door de Biesbosch.

Zomerkampen.

De HJG-zomerkampen worden dit jaar gehouden te Laifour in de Franse Ardennen; het eerste kamp tussen 23 en 31 juli, het tweede tussen 30 juli en 7 augustus.

Syllabi.

Verschenen is de syllabus "Verdraagzaamheid", geschreven in opdracht van het hoofdbestuur van de HJG door Henk Bosselaar, Ben Hartemink, Machiel W. Verduyn en Adri Waasdorp.

Tevens is verschenen een 2e druk van de syllabus "Liefdesverhoudingen bij jonge mensen".

Mededelingenblad.

Het derde nummer van "Mededelingen HJG" bevat onder meer commentaar op het artikel van de Heer W. Engelen in De Gelderlander (zie Documentatiedienst april 1960).

Ledental.

Het ledental van de 9 gemeenschappen van de HJG is, volgens voorlopige cijfers, van 242 op 1-1-1960 gestegen tot 252 op 1-5-1960.

-o-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Paasweekends.

In Den Haag kwamen ongeveer 25 leden uit het Westen des lands bijeen; zij werden ondergebracht bij de Haagse leden. Een zeer interessante lezing van Dr. V.W.D. Schenk over de krankzinnigenverpleging vulde de zaterdagavond. Zondag werd naar Delft gewandeld, de Prinsenhof bezocht, bij een Chinees gegeten en een "bonte" avond gehouden. Op de 2e Paasdag hielden twee Haagse leden een praatje over moderne resp. klassieke kunst; na de discussie werd het weekend met een gezamenlijke maaltijd besloten. Tussen dit alles door werd gepraat, werden platen gedraaid, werd koffie gedronken en weer gepraat..... enz. enz., zulks tot diep in de nacht. Kortom, een bijzonder geslaagd weekend, met voor elck wat wils.

In de jeugdherberg te Arnhem was in de Paasdagen ongeveer eenzelfde aantal HJB-ers uit Assen, Arnhem en Wageningen bijeen. Het programma werd gevuld met een zeer geslaagde inleiding door Ds. Foeken over negrospirituals, een wandeling en een toneelstuk, opgevoerd door Arnhemse HJB-ers. Daarnaast was ook hier weer plaats voor serieuze discussie en de nodige onzin, zodat we kunnen terugzien op twee goed geslaagde Paasweekends.

Pinksterweekend.

Op 4, 5 en 6 juni werd er in "De Oase" in Hoenderloo een weekend georganiseerd, dat gewijd was aan kunst en natuur. Een bezoek aan de Hoge Veluwe en het museum Kröller-Muller - onder deskundige leiding - stond dan ook o.m. op het programma.

-o-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Kampen.

Evenals andere jaren houdt de S.V.H.G. ook dit jaar weer een paar scholierenkampen, t.w. één voor jongere scholieren te Ruurlo in de week van 16 tot 23 juli en een zeilkamp voor oudere scholieren op De Kaag van 30 juli tot 6 augustus.

Voor de leden van de S.V.H.G. is er een kamp te Ruurlo van 9 tot 16 juli. In dit kamp zijn aanstaande studenten ook welkom.

-o-

HUMANISTISCH THUISFRONT

Opening nieuw vormingscentrum.

Op 18 juni jl. werd het nieuwe vormingscentrum van het Humanistisch Thuisfront geopend. Dit centrum ligt in Driebergen en heet "Het Coornhert-huis".

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Maandblad "Vernieuwing".

Het mei-nummer van het maandblad "Vernieuwing" opent met een herdenkingsartikel, waarin aan Troelstra zowel als aan Roosevelt hulde wordt gebracht.

Henri Sandberg heeft een artikel geschreven onder de titel: "Afrika kent geen negerkapitalisme" en de radiolezing van de vierde mei, van Drs. Anne Vermeer, is ook in dit nummer opgenomen.

Verder polemische artikelen van J. Engels en B. Hessels over het hedendaagse socialisme. W.G. Warfemius stelt de vreemde argumenten waarmee het Humanisme wordt bestreden aan de kaak in een stuk getiteld: "Humanisme nog altijd het kwade kind".

-o-

RADIO-LEZINGEN

Lezingen in de maanden juni en juli voor de VARA.

26 juni :	Anna Blaman	"Spreken in het openbaar".
3 juli :	P. Spigt	"De hervorming van het leed".
10 juli :	Mevr. Mr. H. Singer Dekker	"Mensen zijn redelijker dan U denkt".
17 juli :	Th.W. Polet	"Waarom zouden wij ons druk maken".

Lezing voor de AVRO.

5 juli :	P.A. Pols	Titel nog niet bekend.
----------	-----------	------------------------

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

THE HUMANIST (USA)

March/April
1960
No.2

How to live with people who are wrong
Humanism and the culture stream
A moral basis for genetic improvement
Christian and Humanist Ethics

Georg A. Lundberg
Frank H. Hankins

John G. MacKinnon
Martin A. Larson

THE HUMANIST (ENGLAND)

Vol.75 No.6
June 1960

Does "Survival" make sense?
Failure of town planning
The path from Rome
Standing room only
Modernists discuss immortality
Is there a Christian Ethic?
The Confidence trick

Antony Flew
Ian Allan
James Plender
G.H. Taylor
M. Davidson
Pat Sloan
Archibald Robertson

THE RADICAL HUMANIST (INDIA)

Vol. XXIV No. 13
27 March 1960

Plato as an ideologist of
Totalitarianism
Khrustchev's new doctrine of World
Domination

Ranjit Chaudhuri

A.A. Avtorkhanov

No. 14/15
4 April 1960

Technology, Totalitarianism and
Democracy
Democracy at Work in America
Individual and Authority
Culture for all

R.L. Nigam
Harris Wofford, Jr.
R.S. Yadava
David McCutcheon

No. 16/17
April 1960

The new Opposition
Freedom, Planning and Problems of
Democracy

M.V. Sastry

Nirmal Mukherjee

No. 17/24
April 1960

Freedom, Planning and problems of
Democracy

Nirmal Mukherjee

THE MONTHLY RECORD (ENGLAND)

Vol. 65 No. 5
May 1960

Youth in an affluent Society
March Hares
Conflict of ideas and ideals in
South India and Ceylon

Mrs Mary Stocks
W.E. Swinton

V.V. Alexander

THE ETHICAL OUTLOOK (USA)

Vol. XLVI No. 3
May/June 1960

Image of an Ethical Society
Three instructors regard to-day's
youth

Howard B. Radest

- (1) The new Conservatism
- (2) The sideline Society
- (3) Needed: A "Skeptics Anonymous"

Archie J. Bohm
La Vange Richardson
Samuel Middlebrook

Percival Chubb (1860-1960)
The future of Ethical Religion
Our children
Personal offerings to peace
The challenge of a modern faith

G.I. Bennett
Matthew I. Spetter
Ernest J. Wolfe
Henry B. Herman

PLAIN VIEW (ENGLAND)

Summer 1960

Japan: a Sociological Sketch

Richard Clements,
O. B. E.

Euthanasia yesterday and tomorrow
Sex laws in modern England
Socialism as social morality

H.J. Blackham
F.H.A. Micklewright
Gwyn Illtyd Lewis

DIE FREIGEISTIGE AKTION (DEUTSCHLAND)

Jahrgang 4

Nr. 5

Mai 1960

Jakob Burckhardt

Ist utopische Politik harmlos?

Die russische Diktatur, das neue
sozial-demokratische Grundsatzprogramm
und wir

Irrwege und Tatsachen (2)

"Gott" und "Religion"

Dr. Ernst Haenssler

Dr. Karl Becker

Dr. H. Stiefel

Prof. Rud. Genschel

M. Burckhardt

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

International Humanist and Ethical Union.

Sedert het tweede congres van de Humanistische Internationale in 1957 te Londen heeft de humanistische gedachte in een toenemend aantal landen belangstelling getrokken. Deze Internationale, die officieel de naam draagt van "International Humanist and Ethical Union" (I.H.E.U.) telt haar leden thans in Nederland, waar het bureau is gevestigd, in Europa, Engeland, Noorwegen, Duitsland en Frankrijk. De toetreding der Duitse Bund Freireligiöser Gemeinden, die meer dan 300.000 leden telt is belangrijk genoeg om vermeld te worden. Ook met een zeer grote groep in Frankrijk vinden besprekingen inzake toetreding plaats, die vermoedelijk nog voor het in 1962 in Noorwegen te houden congres een feit zal worden.

Kleine groepen, die om toelating hebben gevraagd, bevinden zich in Denemarken. Buiten Europa zijn het vooral de beide organisaties in de Verenigde Staten, de reeds sedert 1876 bestaande A.E.U. (American Ethical Union) en de A.H.A. (American Humanist Association) die een grote rol spelen benevens de organisatie in India. Ook in Canada en Australië bevinden zich in ontwikkeling zijnde groeperingen, die daar veelal op initiatief van Nederlandse immigranten zijn opgericht. Afrika blijft niet achter met een groep in Nigeria en één in Zuid-Afrika.

B e l g i ë.

De Belgische Humanistische Jongeren Beweging hield van 18 tot 21 april haar nationaal congres. Er waren inleidingen over Humanisme en Kolonialisme. Een aantal Nederlandse Humanistische jongeren nam ook aan dit congres deel.

V e r e n i g d K o n i n k r i j k.

Enige tijd geleden deelden wij mede, dat de Engelse Humanistische organisaties een soort radioraad hadden gevormd, in overleg met de B.B.C., welke de B.B.C. van advies zou kunnen dienen in radiokwesties, in verband met het Humanisme. Nu wordt ons uit Engeland medegedeeld, dat deze raad een groot succes is geworden, voornamelijk doordat verschillende vooraanstaande personen uit de radio- en televisiewereld Humanisten zijn en, toen zij in deze raad waren gekozen, alle krachten hebben ingespannen om van dit lichaam ook werkelijk iets te maken.

Voor de televisie had een discussie plaats over Humanisme, die een luisteraarster de opmerking ontlokt had, dat ze nu begreep, dat ze al jaren Humaniste was zonder het te weten!

De Raad is officieel erkend door de Radio- en Televisie-autoriteiten en is bevoegd tot het doen van voorstellen voor alle uitzendingen die daarvoor in aanmerking komen.

De Britse Humanisten zijn nu bezig luistergroepen te vormen die regelmatig naar bepaalde programma's luisteren om te controleren of daarin onjuistheden over het Humanisme worden gezegd. Naar ons door onze geestverwanten wordt medegedeeld, bestaat in Engeland een officieel erkend "recht op antwoord" zoals wij dat wel kennen in de pers. Wanneer dus onjuiste mededelingen worden gedaan heeft men het recht deze voor de radio te laten corrigeren. Om dit recht op antwoord werkelijk effect te verlenen, worden deze luistergroepen opgericht.

-o-

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

De persconferentie van het H.V. (De Linie e.a.)

In het vorige nummer meldden wij, dat 18 bladen plus Het Vrije Volk in alle edities, een verslagje hadden gegeven van de persconferentie van het Humanistisch Verbond. Dit aantal is nog met twee vermeerderd plus de bladen van de Gelderlander Pers, die in hun Humanistische rubriek de persconferentie besproken hebben. Onder die twee is De Linie, die een commentaar heeft gegeven op de door Dr. van Praag op deze persconferentie gehouden inleiding. Van het vrij lange stuk in De Linie (van 30 april) nemen wij het laatste gedeelte hieronder voor U over:

" We stoten hier o.i. op de onmogelijkheid om de kerkelijke gezindte, de overtuiging, door middel van een dergelijke volkstelling te bepalen, met name onder hen die "minder vast in hun schoenen staan". 's Mensen overtuiging en binding met de Kerk is zeer complex. Op een bepaald moment wordt daar van ambtelijke zijde naar gepeild. Met name voor de randgevallen staan wij zeer sceptisch tegenover de resultaten. En dat bepaalt dan ook onze interesse. Laat het C.B.S. zijn vraag naar de godsdienst zo formuleren dat zij een zo objectief mogelijk resultaat krijgt. De instructies aan de tellers zijn daarbij van kapitaal belang. Laat elk beroep op de Kerken die ook geïnteresseerd zijn bij juiste cijfers, achterwege. Zij kunnen er weinig aan doen en het vertroebt de sfeer voor een objectief onderzoek. Zoals ook heel deze actie van het Humanistisch Verbond elementen bij de volkstelling aandraagt die er niet thuishoren.

" Iedere belangeninvloed zou bij de peiling geweerd moeten worden. Ook buitenkerkelijke tellers kunnen suggesties doen, suggesties die bijvoorbeeld op de burgerlijke standen geen onbekend verschijnsel zijn. Het Humanistisch Verbond, dat zeker ook tegen deze suggesties gekant is, wil een zo groot mogelijke objectiviteit niet uit koele nieuwsgierigheid, niet als aanleiding tot reflexie binnen eigen kring, maar als argument in de hete strijd om een plaats in de Nederlandse gemeenschap.

" Het heeft groot belang bij deze volkstelling. Niet omdat het "alle buitenkerkelijken tot humanisten wil rekenen, maar om aan "te tonen dat kwantitatief de volksgroep tot wie het zich richt "een belangrijk deel is. Daarbij gaat het om percenten. 17.04 pct "gaf zich in 1947 op als niet behorend tot een kerkgenootschap. "Het H.V. - en velen uit buitenkerkelijke kringen - menen dat het "meer is. Daaruit kan echter niet geconcludeerd worden dat alle "onkerkelijken bij het Humanistisch Verbond behoren, Wij gunnen de "aanhangers van het Humanistisch Verbond gaarne hun plaats in de "Nederlandse gemeenschap. Soms maken zij het zich extra moeilijk "door een weg te zoeken als pseudo-kerk en zich met de overige "kerken op één lijn te stellen, en nu door de intricate resultaten "van een officieel statistisch onderzoek voor de publieke opinie "met een polemische inhoud te laden."

De volkstelling. (N.R.Ct.)

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 28 mei heeft nu wel niet direct een commentaar op hetgeen op de persconferentie werd gezegd, maar roert in zijn Kritisch Commentaar toch hetzelfde probleem aan en wijst ook op hetgeen van de zijde van het Verbond is gedaan om een zo zuiver mogelijke uitslag te krijgen. De N.R.Ct. zegt o.m. :

" Keren wij terug tot de 17.04 pct buitenkerkelijken van 1947. "Er is indertijd wel gezegd, dat dit percentage de werkelijkheid "niet juist weergaf. Het zou namelijk te laag zijn geweest. En dat "werd toegeschreven aan de formulering van de toelichting bij het "vragenformulier. Volgens die toelichting moest men de kerk op- "geven, waartoe men krachtens doop, belijdenis of anderszins be- "hoorde. Het antwoord "geen" moest men geven als men "beslist niet "meer" tot een kerk gerekend wenste te worden. Nu zijn er heel veel "mensen die zich niet meer tot een kerk rekenen, maar die wel ge- "doopt zijn of uit oorspronkelijk kerkelijke ouders spruiten, en uit "dien hoofde maar de daarbij behorende kerkelijke gezindte opgeven, "ofschoon zij "er niets meer aan doen". Juist van de absolute nul- "puntlijders, de onverschilligen, zal men moeilijk kunnen verwach- "ten dat zij "beslist niet meer" tot een kerk gerekend willen wor- "den.

" Deze keer, bij de volkstelling, die begin volgende week wordt "gehouden, zal men die formulering wederom aantreffen. De kans op "onzuivere antwoorden bestaat dus ook nu. Wel is nu de formulering "voor hen van wie men een positief antwoord verwacht, aangevuld. "Zij moeten vermelden de kerk waartoe zij krachtens doop, belijdenis "of anderszins behoren of waartoe zij "bepaaldelijk" gerekend wensen "te worden.

" Als men zuivere gegevens omtrent kerkelijkheid en onkerkelijk- "heid had willen verkrijgen, had men de toelichting toch anders "moeten formuleren. Het is nu wel betreurenswaardig, dat men daar "in Den Haag niet aan wil. Het Humanistisch Verbond heeft nu een "circulaire verspreid, waarin het de toelichting bij het volkstel- "lingsformulier verduidelijkt. Het wijst op het verschijnsel, dat een "kerkgenootschap iemand als tot de kerk behorend beschouwt op grond "van doop of op grond van het feit dat men kerkelijke ouders heeft. "Die opvatting, zo zegt de circulaire, is niet beslissend voor het "antwoord dat iemand bij de volkstelling hoort te geven.

" Zeker, tenslotte maakt ieder voor zichzelf uit, of hij tot "een kerk geacht wil worden te behoren. Houdt men daar rekening "mee, dan wordt bij de volkstelling een zuiver beeld verkregen.

" Het zuivere getal van de werkelijk niet-kerkelijken zal een "prikkel kunnen zijn voor de kerken, die dan gegevens over hun "werkelijke aanhang krijgen, en voor andere geestelijke genoot- "schappen, om de activiteit te verhogen. Bij hun werk pas zal men "kunnen ervaren, in hoeverre het antwoord "geen" afkomstig is "van geestelijke nihilisten, die een braakliggend arbeidsveld zijn, "in beginsel voor elke geestelijke stroming."

-0-

Humanistische publicaties in de pers besproken.

Het Parool van 19 mei jl. geeft in zijn rubriek "Nieuws uit de tijdschriften" een uittrekseltje van een artikeltje van Prof. Geyl in "Mens en Wereld", waarin deze ervoor pleit de schimpscheuten op het Duitse volk achterwege te laten.

De Nieuwe Prov. Groninger Courant van 26 april wijdt een bespreking aan de brochure van Humanitas over het strafprobleem. Het laatste stuk van deze bespreking nemen wij hieronder voor U over:

" Deze brochure van "Humanitas" toont aan, dat dikwijls langs "de weg van rationeel en deskundig denken de gelding van oude "bijbelse waarheden, tegen wil en dank moeten worden erkend. Wie "de mens, tot in zijn diepste roerselen vakkundig gaat ont-leden "en vervolgens de moed kan opbrengen de resultaten van zijn on- "derzoek ook op zichzelf toe te passen, moet zich wel solidair "verklaren met de grootste misdadiger. Zo iemand heeft tot welke "overtreder dan ook, niets meer te zeggen vanuit de positie van "menselijk over-wicht of menselijk beter-zijn. Hij kan alleen naast "de delinquent gaan staan en zichzelf, met Paulus, als de aller- "grootste der zondaren aanwijzen. Staande op zuiver menselijk stand- "punt komt men met het recht-tot-straffen niet ver. Dat recht is "er eenvoudig niet.

" Over het probleem van de straf kan alleen zinvol worden ge- "sproken, wanneer men uitgaat van buiten-menselijke normen, ten "opzichte waarvan allen weliswaar gelijkelijk schuldig staan, doch "waartegenover ook allen tezelfdertijd de plicht hebben er des- "ondanks naar te leven. Op deze basis komt de straf-uit-liefde, "de straf uit bewogenheid met de naaste, in zicht. En tegelijk "de dankbaarheid jegens God, die door het stellen van zijn normen "het zijn op deze aarde alsnog mogelijk heeft gemaakt.

" Het boekje van "Humanitas" illustreert weer eens, dat de "mens, die zichzelf god waant, capabel om zichzelf te beheersen "en te kennen en vanuit die verworven machtspositie een "betere "wereld" te bouwen, daarmee zichzelf doemt een on-machtige god "te zijn, die de chaos in zijn rijk moet tolereren, omdat hij tegen- "over de wanorde geen zinnig woord meer te spreken overhoudt. "De sleutel tot de "openbare orde", tot het gerust leven in ge- "meenschap, ligt in de erkenning van een macht boven de mens, een

"normaal-beeld, waarnaar zondige mensen in alle graden van abnormaliteit zich te richten hebben. Erkenning van de solidariteit-in-onmacht leidt in zijn uiterste consequenties tot een totale verwording. Dat zullen de schrijvers van "Humanitas", wanneer het hun ernst is met hun overigens knappe ontledingen, toch wel moeten toegeven. Het ware te wensen dat zij, op grond van dit perspectief nu ook rationeel-doordenkend, tot de noodzakelijkheid van een onderwerping aan buiten-menselijke liefde-machten zouden kunnen concluderen."

-0-

Publicaties over Humanisme.

De Rijn en Gouwe van 21 mei neemt een artikeltje van Dr. de Wilde over, dat deze in "De Veerboot" heeft geschreven. Wij laten het gehele stuk hier volgen:

" In "De Veerboot", veertiendaags gemeentebblad van (de Ver. van "Vrijzinnig Hervormden in Nederland) Kerk en Wereld voor Zeeland "relveert Dr. de Wilde de geschiedenis van het Humanisme en - "sedert de tweede wereldoorlog - die van het Humanistisch Verbond "in ons land. Dit in 1946 opgericht verbond is snel gegroeid. Na "een jaar telde het 2500 leden, na tien jaren elfduizend, het "ledental zal nu rond vijftienduizend bedragen. Het Humanistisch "Verbond tracht voornamelijk de onkerkelijke mens te bereiken, niet "alleen in de gewone samenleving, maar ook in werkkamp, kazerne, "ziekenhuis e.d.

" Men heeft van hogerhand de humanistische "raadsman" wel trachten te weren, maar dit strijdt met het karakter van onze Nederlandse staat, die aan alle overtuigingen, welke de algemene moraal niet afbreken, gelijk recht van beleving en propaganda geeft. "Zo strijdt het Humanistisch Verbond op zijn wijze voor menswaardigheid, onafhankelijk van ras, volk, klasse, voor vrijheid en gerechtigheid als eis voor het persoonlijk en maatschappelijk leven.

" Hoe staan wij als vrijzinnige christenen tegenover het Humanistisch Verbond? Wij erkennen bewust hun recht om te spreken en te getuigen. Wij zijn waar de humanisten gedwarsboomd worden solidair met hen. Wij zijn dankbaar dat velen in het Humanistisch Verbond een klankbodem en een mond voor hun humanitaire overtuiging hebben gevonden.

" Wij staan met de humanisten schouder aan schouder voor de algemene instellingen: algemene school, nationale omroep en televisie, leeszaal enz. Wij waarderen hun protest tegen allerlei behoudende en reactionaire strevingen in onze samenleving. Hun humanisme is stellig ook een onbetaalde rekening van een vaak reactionaire kerk. In vele opzichten gaan humanisme en vrijzinnig christendom parallel.

"

O n d e r s c h e i d

" Het onderscheid ligt in het uitgangspunt. Voor ons, vrijzinnige christenen, is tenslotte uitgangspunt en doel van het menselijk bestaan de levende God; ondoorgrondelijk mysterie, dat noch

"tans openbaar wordt, dat zichzelf onthult: voor ons het aangrijpendst in de Christusgestalte.

" Het zwakke punt van het moderne humanisme ligt o.i. wijsgerig "gesproken in het overbelichten van het verschijnsel "mens", waar- "bij het geheimenis van de Transcendentie (het de mens te boven "gaande) verbleekt: als de eerste "grondslag" van het H.V. spreekt "van "een waardebeseft dat niet naar willekeur kan worden gewijzigd" "en dat"wézenlijk voor de mens" is, rijzen hier vragen waarop het "H.V. onbevredigend antwoordt.

" Onbevredigend, niet voor aanhangers, maar voor allen, voor "wie het godsdienstig beseft van alle tijden en volken méér is dan "verdoolde verbeelding, voor wie Jesaja, Jezus, Augustinus, Luther, "Schweitzer, de grote "geroepenen", Socrates, de goddelijke "geleide" "niet onbewust projecterenden waren, maar getuigen van echte godde- "lijke Werkelijkheid.

" Moge levend contact beide partijen dienen."

-o-

Niet-Humanistische sprekers over het Humanisme.

Ds. Kalf hield zijn bekende redevoering over het Humanisme, de vijand op pantoffels, voor de leden van de Ned.Chr.Vrouwenbond te Renkum-Heelsum (volgens de Arnhemse Courant van 25 mei) en voor de leden van de N.C.V.B. te Borne (Hengelosch Dagblad van 11 mei).

-o-

De openbare School. (Het Vrije Volk).

Het Vrije Volk van 23 mei meldt:

" Openbare school niet kleurloos neutraal

" Het onderwijs op de openbare school is niet van een kleurloze "neutraliteit. De openbare school is, moet althans zijn, een ont- "moetingspunt van levensovertuigingen. De algemeenheid van de "openbare school bestaat niet in het gemiddelde van overtuigingen, "maar in de som daarvan. Het is goed, als de kinderen weten, dat "hun onderwijzer een overtuigd christen of een overtuigd humanist "is.

" Dit is de gezamenlijke mening van Dr. J.P. van Praag, de voor- "zitter van het Humanistisch Verbond, en Ds. L. Alons, predikant "te Emmen, die zaterdag op de algemene vergadering van Volksonder- "wijs te Utrecht hebben gesproken over het wezen van de openbare "school.

" Beide sprekers legden er de nadruk op, dat bij de vorming van "de onderwijzers rekening gehouden moet worden met de taak, die "zij in de openbare school hebben te vervullen.

" De Heer van Praag zei, dat de onderwijzer zijn levensovertuiging "moet kunnen laten doorschijnen, uit welke bronnen hij ook geput "heeft. Hij geeft dus geen uitdrukkelijk onderwijs in leerstellige op- "vattingen. De onopzettelijke geestelijke vorming mag niet eenzijdig "zijn.

" Ds. Alons zei, dat het Nederlandse volk zijn kinderen opvoedt in apartheid. Het tragische daarbij is, dat de openbare school, die de algemene school behoort te zijn, in feite in grote delen van ons land de school van de niet-leerstellige christenen en de buitenkerkelijken is.

" "Wij hebben een algemene school en geen school van algemeenheden nodig", zo zei hij. De spreker pleitte voor de christelijke en maatschappelijke deugden, vooral in deze tijd, die geen begrip meer heeft voor deugden. Men gelooft er niet meer in.

" Het vormend onderwijs op de openbare school moet gegeven worden vanwege de kerk en in beginsel evenzeer vanwege andere geestelijke groeperingen, zo zei hij.

" Ook de bijbel moet een plaats op de openbare school vinden. Dr. van Praag was met hem eens, dat zonder kennis van de bijbel de westerse geschiedenis en cultuur niet te begrijpen zijn.

" Bij de discussie toonde Ds. J. Heidinga uit Haarlem zich zeer pessimistisch over de maatschappelijke, culturele en religieuze belangstelling van de toekomstige onderwijzers, maar dit pessimisme werd door de vergadering niet gedeeld.

" Door verscheidene sprekers werd opgemerkt, dat op tal van plaatsen de openbare school nu reeds door kinderen uit gezinnen van uiteenlopende levensbeschouwing wordt bezocht en dat dus het gevaar van verzuiling der openbare school niet zo groot is, als Ds. Alons vreesde."

-0-

Humanistische rubrieken. (Gelderlander Pers)

In de Gelderlander Pers (een aantal bladen in Gelderland en Oostelijk Noord-Brabant) is in de edities van 31 mei of daaromstreeks weer de Humanistische rubriek van Pater W. Engelen verschenen, onder de bekende naam: Buitenkerkelijk Humanisme.

Pater Engelen gaat uitvoerig in op hetgeen op de persconferentie van het Humanistisch Verbond gezegd is over de volkstelling. Een gedeelte van zijn commentaar laten we hieronder volgen:

" Ruimte interpretatie

" Er is echter nog een andere reden waarom het Humanistisch Verbond bij zijn actie rond deze volkstelling zichzelf op de achtergrond gehouden heeft en de buitenkerkelijkheid op zich met zoveel nadruk naar voren geschoven heeft. Het aantal "belijdende" leden van het moderne humanisme is te gering om tussen de traditionele categorieën procentueel gezien ook maar enige indruk te maken. Hoewel het H.V. met nadruk erkent, dat buitenkerkelijk en humanistisch niet hetzelfde is, maakt het toch aanspraak op een zekere mate van representativiteit ten aanzien van het buitenkerkelijk volksdeel. Het werpt zich voortdurend op als diens pleitbezorger en het acht zijn "onderhandelingspositie" sterker worden naarmate het aantal buitenkerkelijken groter is. Daarom is het voor het Verbond niet zonder belang, dat het begrip "geen gezindte" zó ruim wordt geïnterpreteerd als maar enigszins verdedigbaar is. Met nadruk verzet het zich b.v. tegen de opvatting

"dat het feit dat iemand gedoopt is of zijn belijdenis heeft ge-
"daan daardoor alleen al dient gerekend te worden tot het kerk-
"genootschap waarvan hij doop- of belijdenislid is. Vandaar zijn
"protest tegen een uitlating van een katholieke priester, die
"verkondigd zou hebben: "Het feit of men gedoopt is in de Katho-
"lieke Kerk is van beslissende betekenis voor de juiste beantwoor-
"ding van vraag 7. Voor de katholiek gedoopte doet het dus niets
"ter zake of men op dit ogenblik al dan niet tot de Katholieke
"Kerk gerekend wil worden. Men is in de Katholieke Kerk gedoopt en
"is daardoor dus Katholiek". Inderdaad wordt hier een verkeerde
"uitleg gegeven aan de bedoeling van het C.B.S., maar wij vragen
"ons af of dit soort foutieve voorlichting wel het vertekende ef-
"fect heeft dat het H.V. zich daarvan voorstelt. Een katholiek ge-
"doopte, die nog zó dicht bij de Kerk staat (ook al vervult hij b.v.
"zijn godsdienstplicht niet meer), dat hij zich door deze en andere
"door bedienaren van die Kerk gelanceerde adviezen laat leiden, kan
"men toch niet zonder meer buitenkerkelijk noemen.

"

O v e r d r e v e n

" Bepaald overdreven vinden wij daarom het rumoer , dat het
"Humanistisch Verbond maakt over kerkgenootschappen, die door ver-
"keerde voorlichting de tellingsresultaten zouden trachten te be-
"invloeden. Die beïnvloeding zal in het algemeen immers niet ver-
"der reiken dan de leden van die kerkgenootschappen zelf. Het enige
"reële gevaar voor ondeugdelijke invulling op grote schaal lijkt ons
"te liggen bij de tellers, wanneer deze bij hun rondgang de respon-
"denten behulpzaam zijn. Zij zullen de uiterste objectiviteit moeten
"betrachten, en wij kunnen ons voorstellen, dat daaraan links en
"rechts iets zal ontbreken. Dat dit gevaar alleen van kerkelijke
"zijde zou dreigen (zoals het H.V. suggereert), is op zijn zachtst
"gezegd een eenzijdige bewering. Wij hebben ons tenminste de ogen
"eens uitgewreven, toen wij na al die humanistische pleidooien voor
"een objectieve gang van zaken in het maartnummer van het mededelin-
"genblad van de Humanistische Jongeren Gemeenschap moesten lezen,
"dat, teneinde die objectiviteit zo groot mogelijk te doen zijn, er
"voor gezorgd moest worden een zo groot mogelijk aantal tellers uit
"de b u i t e n k e r k e l i j k e kring op de been te brengen;
"dat daartoe "wellicht" een aantal h u m a n i s t i s c h e jon-
"geren zich als teller zouden kunnen opgeven; tenslotte, dat ná de
"telling in de pers gereageerd kan worden indien v a n k e r k e l i j k e
"zijde onjuiste voorlichting blijkt gegeven te zijn. Volmaakter verzu-
"lingsproza kan men zich nauwelijks indenken."

Verder wordt in deze rubriek de verklaring weergegeven van de American Humanist Association over geboorteregeling.

De stichting van een nieuw Humanistisch Vormingscentrum voor de mili-
tair en te Driebergen wordt genoemd en tenslotte wordt een ingezonden stuk
overgenomen uit "Mens en Wereld" van een lid van het Humanistisch Verbond,
dat zich verzet tegen subsidie voor kerkebouw.

=====